

ทรรศนะทางการเมืองที่ปรากฏในเพลงเรือ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา*

Political Opinions Appearing in Phleng – Rua
(Boat Song) at Ampore Khuan–niang
in Songkhla Province

กุนตลีย์ ไททยะวานิช**

Kuntalee Vaitayavanich

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรรศนะทางการเมืองที่แฝงอยู่ในเพลงเรือ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ตัวบท ๑๒ เพลงร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม สัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าเพลงเรือ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ได้แสดงทรรศนะทางการเมือง คือ ๑. ทรรศนะทางการเมืองที่มีต่อการเลือกตั้ง เช่นการใช้สิทธิ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “โลกทัศน์คนใต้และคนอีสาน : การศึกษาเปรียบเทียบผ่านเพลงเรือจังหวัดสงขลา กับเพลงเรือจังหวัดอุดรธานี” ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เลือกตั้งวุฒิสมาชิก การไม่ซื้อสิทธิขายเสียง การรู้กระบวนการเลือกตั้ง
๒. ทรรศนะทางการเมืองต่อการบริหารงาน เช่น ทรรศนะต่อการเป็นผู้นำที่ดี
ทรรศนะต่อนโยบายการบริหารงาน ๓. ทรรศนะต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น
สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองของฝ่ายเสื้อเหลือง เสื้อแดง และ
สถานการณ์การเมืองใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้

คำสำคัญ : จังหวัดสงขลา ทรรศนะทางการเมืองเพลงเรือ

Abstract

This study Amphoe aimed to examine the political opinions that appear in Phleng – Rua (Boat Song) at Amphoe Khuan-niang in Songkhla Province. Qualitative research was used to analyze the content of 12 songs along with participatory and non-participatory observations. The studied results were presented using descriptive analysis. It was found that Phleng – Rua at Amphoe Khuan-niang in Songkhla Province showed political opinions as follows. 1) Political opinions towards elections such as exercising their right in electing senators, rejecting vote buying, and understanding the process of election. 2) Political opinions towards administration such as about being a good leader and administration policies. 3) Opinions on current situations such as political conflicts between Yellow Shirts, and Red Shirts, and 3-southern border provinces' political situations.

Keywords : Phleng – Rua, Political Opinion, Songkhla Province

๑. บทนำ

ทุกสังคมย่อมปรากฏความรู้ของสมาชิกในสังคมนั้นถ่ายทอดผ่านการเล่านิทาน ตำนาน การละเล่น เพลง ดนตรี ลำานวน สุภาชีวิต คำพังเพย ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และมีการเพิ่มพูน สะสม สืบทอดต่อกันมา สิ่งเหล่านี้นับเป็นข้อมูลคติชนอันเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม คือเป็นแนวทาง หรือวิถีชีวิตของกลุ่มหมู่พวกของคนในชาติ (กุหลาบ มัลลิกะมาส ๒๕๓๗ : ๕) ข้อมูลคติชนดังกล่าวเกิดจากแรงบันดาลใจของคนในสังคมที่มีต่อธรรมชาติ ความรัก ความเศร้าโศก เพศ บริบททางสังคมและการเมือง เราจึงพบข้อมูลคติชนถ่ายทอดค่านิยม ความสนุกสนานรื่นเริง ความคับข้องใจในสภาพสังคมซึ่งดำเนินอยู่ในบริบทสังคมช่วงนั้น ๆ (บุปผา ทวีสุข ๒๕๓๐ : ๑๑๑-๑๑๒) ตัวอย่างเช่น ข้อมูลคติชนประเภทหนึ่งตระกูล ซึ่งเป็นมหรสพพื้นบ้านของชาวใต้ก็ปรากฏการสอดแทรก สภาพสังคม เสียดสีเหตุการณ์ทางการเมืองที่แฝงอารมณ์ขัน ดังบทพากย์หนึ่งตระกูลคณะน้องเดี่ยว ตอนการเมือง

-เราจะร่วมต่อสู้ เอื้อ เห็นใจพ่อแม่พี่น้องที่เราพร้อม เอื้อ
- เป็นไรอ้ายนุ้ย
- ไม่ได้นอนมาหลายวันแล้ว เราจะขอต่อสู้เพราะว่าทีม กปปส.

เราไม่เอาระบอบทักษิณ

- ทักแกอ้ายไหร ทักชินน อย่าแหลงไปเลย เรามาตอบจดหมายน้อยดีหว่า
- เด็กน้อยจากกะทู้ส่งถึงลุงกำนันผู้เป็นฮีโร่ ให้ชู ๆ ซ่า ๆ ปาทองกำ ปาทองก็
- ชู ๆ ฤาษีอย่าเด่นขี

(อิริวัฒน์ ชนะพล จาก <https://www.youtube.com/watch?v=1UYZPKDlu1w>

สืบค้นเมื่อ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗)

หรือจากข้อมูลคติชนประเภทบทละครนอก ซึ่งเป็นการละเล่นของชาวบ้านประเภทหนึ่ง ที่มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยอยุธยาตอนปลายได้มีการนิยมนำการแสดงละครนอกเป็นการร้องเรียนเรื่องการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรม ดังปรากฏในหนังสือพงศาวดารฉบับหนึ่งกล่าวว่

พระเจ้าเอกทัศนับรรทมไม่หลับมาหลายวัน จึงมีรับสั่งให้หาละคร
เข้าไปเล่นแก้รำคาญพระวราชหฤทัย ขณะแสดงจำอวดได้ร้องเข้าไปซ้ำมา

หลายครั้งว่า “จะเอาเงินมาแต่ไหนจนจะตาย แต่เก็บผักนึ่งขายยังมีภาษี” พระเจ้าเอกทัศได้ทรงฟังก็หลากพระทัย สั่งสอบถามจึงได้ความว่า นายสังข์มหาดเล็กอ้างว่า ทำภาษีเก็บเงินเข้าพระคลังหลวงโดยผูกขาด เก็บภาษีผักนึ่ง โดยกำหนดอัตราภาษีตามขนาดแพ ผักนึ่งและบังคับซื้อ ในราคาถูก แต่ขายให้ชาวบ้านราคาแพง ใครแอบเก็บผักนึ่ง ไปขายเองจะถูกปรับ ๒๐ บาท ทำให้ราษฎรต่างพากันเดือดร้อน

(วชิรญาณ จาก <http://vajirayana.org/> สืบค้นเมื่อ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙)

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นบทบาทข้อมูลคติชน ซึ่งแบสคอม (๑๙๖๕, อ้างใน เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, ๒๕๔๓) ได้เสนอแนวคิด “หน้าที่” ของคติชนวิทยาว่า ทำหน้าที่ (Function) หลักในวัฒนธรรม ๔ ประการ คือ มีหน้าที่เป็นกระจกเงาส่องย้อน วัฒนธรรม มีหน้าที่ทำให้แง่คิดต่าง ๆ ในวัฒนธรรมมีเหตุผล มีหน้าที่ด้านวิถีทางแห่ง การศึกษาวัฒนธรรม และมีหน้าที่ทำให้เกิดการยอมรับแบบแผนพฤติกรรมของคนใน สังคม ดังตัวอย่างบทบาทย่นหึงตะลุงข้างต้นที่ว่า “เราจะขอต่อสู้เพราะว่าทีม กบปส. เรา ไม่เอาระบอบทักษิณ ทักทายใคร ทักชน” คือการได้ระบายความคับข้องใจใน พรรคการเมือง ในผู้นำประเทศ เช่นเดียวกับบทร้องจากการแสดงละครนอกที่ว่า “จะเอา เงินมาแต่ไหน จนจะตายแต่เก็บผักนึ่งขายยังมีภาษี” นับเป็นการได้ระบายความคับ ข้องใจของผู้ถ่ายทอดที่ได้รับความยุติธรรม ความขัดสนผัดเคืองผ่านการแสดงมหรสพ ซึ่งนอกจากจะเพื่อความบันเทิงของกลุ่มชนแล้วยังได้ทำบทบาทหน้าที่ในการเป็นกระจก เงาส่องย้อนสังคมและกระตุ้นให้เกิดการยอมรับแบบแผนพฤติกรรมของคนในสังคม การ ได้ศึกษาข้อมูลคติชนจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้คนในแต่ละ วัฒนธรรมเข้าใจซึ่งกันและกัน และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เพลงเรือนับเป็นข้อมูลคติชนประเภทหนึ่งเป็นสื่อประเพณีที่แสดงถึงเอกลักษณ์ใน แต่ละท้องถิ่น เป็นมรดกทางปัญญา เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชุมชน และยังคงมีบทบาท หน้าที่ในสังคมไทย เช่นให้ความบันเทิงใจเนื่องจากมีจังหวะสนุก เร้าใจ เนื้อหาที่มีทั้ง เสียดี เสียร้ายให้เกิดความสามัคคี คือเพลงจะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นกลุ่มหมู่พวก อันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดทางระบายความคับข้องใจ คือเป็นทางออกให้สังคมได้แสดง ความรู้สึกเห็นด้วย หรือต่อต้านความเป็นไปในสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงเรือในภาคใต้ อาทิสนิท บุญฤทธิ์ (๒๕๓๒) ได้ศึกษาเพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา พบว่าโอกาสในการเล่นจะเล่นวันเดียวเท่านั้นคือวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันชักพระ และไปเล่นกันที่แหลมโพธิ์ และหาดหอย อำเภหาดใหญ่ เพลงเรือแหลมโพธิ์นี้จะไม่ใช้ดนตรีประกอบการเล่น ไม่มีไหว้ครู ผู้เล่นอาจแต่งชุดแฟนซีหรือตลกขบขันเพื่อเรียกความสนใจ และจะเล่นทั้งในเรือและบนบก เนื้อหาของเพลงเน้นไปในทางศิลปะความงามของเรือ การเกี่ยวพาราสี ตัดพ้อต่อว่า และสะท้อนภาพสังคมตั้งแต่ความเชื่อ ชุบชิบ ขบขัน หรืองานวิจัยของอมร พุทธานุ (๒๕๔๙) ได้ศึกษาเพลงพื้นบ้าน กรณีศึกษาตำบลหินแก้ว อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร พบว่าเพลงเรือซึ่งจัดเป็นเพลงพื้นบ้านที่เกี่ยวกับประเพณีเทศกาลนั้นมีบทบาทหน้าที่เป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงสนุกสนานในด้านสุนทรียศาสตร์และผ่นนัยการทำการกิจกรรมร่วมกันเพื่อความปรองดองกันในหมู่คณะของชาวบ้านในช่วงสถานการณ์นั้น ๆ ในส่วนลักษณะเฉพาะของเพลงแบ่งออกเป็นทำนองเพลงสวยงาม และเพลงเห่เรือ ซึ่งในอดีตได้นำการร้องเพลงมาประกอบเข้ากับงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน นับเป็นการบูรณาการทางความคิดและการประยุกต์กิจกรรมบันเทิงที่ผ่นนัยการสร้างสามัคคีความเชื่อในเรื่องศีลธรรมและความศรัทธา

ส่วนมณฑิรา ศิริรินทร์ (๒๕๓๘) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่าสะท้อนสภาพทางสังคมด้านประเพณีชักพระ และด้านการเมืองการปกครอง เช่นการแสดงความรู้สึกดีใจที่นายชวน หลีกภัย ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ การเรียกร้องให้ผู้บริหารช่วยกันบริหารท้องถิ่นไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง และให้โอกาสสตรีได้มีบทบาทในสังคมมากขึ้น ด้านอนามัย เช่นการสะท้อนปัญหาโรคเอดส์ ด้านค่านิยม สะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งกาย ทรงผม ฟันทอง ด้านศิลปกรรม เน้นเรื่องการตกแต่งเรือพระ เป็นต้น

จากงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความสนใจเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านโดยเฉพาะเพลงเรือจังหวัดสงขลา นั้นยังอยู่ในขอบเขตการศึกษารวบรวมตัวบทเฉพาะที่อำเภอหาดใหญ่เท่านั้น จึงยังคงมีเนื้อร้องเพลงเรืออีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่มีการรวบรวมเพื่อให้เห็นภาพรวมของการบันทึกเรื่องเล่าของท้องถิ่น/ชุมชนผ่านเพลงเรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ปรากฏการศึกษาเพลงเรือในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดสงขลา และยังไม่ปรากฏ

การศึกษาพรรคชนในทางการเมืองหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสภาพการเมืองในประเทศไทยช่วง ๒๐ ปีหลังมานี้มีความไม่มั่นคงสูง เห็นได้จากการประท้วง การฟ้องร้องพรรคการเมืองที่ทำผิดกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งจนต้องมีการเปลี่ยนนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี มีการชุมนุมขับไล่รัฐบาลตลอดจนมีความขัดแย้งแบบแบ่งเป็น ๒ ขั้วที่มีพลังอย่างรุนแรง ประกอบกับเอกลักษณ์ของเพลงเรือจะไม่นิยมการร้องซ้ำเนื้อร้องของผู้อื่น แต่นิยมความใหม่ ทันยุคทันสมัยทันเหตุการณ์ ดังนั้นเนื้อหาของเพลงเรือในแต่ละชุมชนจึงเป็นงานที่ไม่ซ้ำซ้อน และแสดงทรรศนะความเป็นไปในบริบทสังคมในระบอบเวลานั้น ๆ เสมอ

อนึ่งตั้งแต่สมัยอยุธยาจนสมัยรัตนโกสินทร์ คนได้แถบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา ถูกมองว่า “เป็นคนหัวหมอ” หรือ “บึงคับยาก” (เจริญ หนูทอง – แสงอุทัย จาก <http://www.manager.co.th/South/ViewNews.aspx?NewsID=9580000017478> สืบค้นเมื่อ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖) แม้ในปัจจุบันคนได้ถูกกล่าวขานว่า ไม่หวังพึ่งรัฐ ต่อต้านนาย และมีทักษะแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อันเนื่องด้วยวิถีชีวิตของคนได้มีส่วนหล่อหลอมให้มีความสนใจเรื่องราวความเป็นไปของท้องถิ่นตนเอง มีเวทีพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามข่าวสารการเมือง เศรษฐกิจ เช่น ร้านน้ำชา แหล่งรับซื้อขาย/นำยาง ปาล์ม (หทัยรัตน์ ทองสกุล และเก็ดดา บุญปราการ ๒๕๕๕ : ๗๘-๘๙) และสื่อบุคคลที่เรียกว่า “คอการเมือง” เป็นต้น ด้วยการหล่อหลอมของคนได้มาอย่างช้านานจึงยังสามารถเห็นการแสดงทรรศนะทางการเมืองของคนได้ในเพลงเรืออำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ดังตัวอย่าง

เพลงเรือ ของแพง

นายสอง คลองยา

ยกข้อต่อกล่าวเรื่องราวของแพง (แสวงแก้ง แสวงแก้ง)

ชาวบ้านทั่วหล้านั่งดำนั่งแข่ง

ปฏิรูปการเมืองต้องเป็นเรื่องเปลี่ยนแปลง

เรียนคุณยังลักษณ์คนพรรคเสื้อแดง

บินถึงดูไปเอาตำแหน่ง

สุดเหิมขี้หน้าพวกหมาเลียแข้ง ...

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาเพลงเรือแสดงทัศนคติทางการเมืองโดยตรงไปตรงมาถึงความดูแลคนักการเมืองที่มีอุดมการณ์เดียวกับกลุ่มคนเสื้อแดง ดังนั้นการได้ศึกษาทัศนคติทางการเมืองที่ปรากฏในเพลงเรือ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา จะช่วยให้มองเห็นการสะท้อนทัศนคติทางการเมืองในช่วงหลัง พ.ศ. ๒๕๓๕ - พ.ศ. ๒๕๕๗ อย่างเด่นชัด และเกิดเป็นคุณูปการในการได้แนวนโยบายการบริหาร การครองใจผู้ได้ปกครอง รู้หลักการเป็นผู้นำที่ดี รู้ความต้องการ ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในผลงานในพฤติกรรมนักการเมือง เพื่อผู้นำ/รัฐบาลได้เข้าใจ เข้าถึง และเกิดการพัฒนา และยังคงเป็นประจักษ์พยานการดำรงอยู่ของข้อมูลคติชนที่มีบทบาทหน้าที่ให้ความเพลิดเพลิน ความบันเทิงให้แก่สมาชิกในสังคม และยังทำหน้าที่เป็นทางออกให้แก่ความคับข้องใจที่ไม่อาจเปิดเผยได้ นับเป็นการทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทางด้านจิตใจ

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองที่ปรากฏในเพลงเรือ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา โดยข้อมูลได้มาจากการรวบรวมตัวบทคือเนื้อหาเพลงเรือ อำเภอควนเนียง จำนวน ๑๒ เพลงร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม สัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอแบบพรรณนาความโดยนำข้อมูลที่ได้มาแยกประเด็น จัดหมวดหมู่ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา และเชื่อมโยงกับบริบททางสังคม

อนึ่ง ทัศนคติทางการเมืองในงานวิจัยนี้หมายถึง ทัศนคติของผู้ที่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหว เช่น ฟังข่าว สนทนา วิพากษ์ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ตลอดจนการเป็นผู้เข้าร่วมฟังปราศรัย การเชิญชวนให้ใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานวิจัยนี้มีประเด็นทางการเมือง เพื่อจรรยาบรรณทางวิชาการและไม่ให้เกิดความกระทบกระเทือนกับตัวบุคคลผู้ให้ข้อมูล การลงชื่อผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยจึงขอใช้นามสมมติแทนการใช้นามจริง

ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาโดยจะกล่าวถึงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอำเภอควนเนียง และเพลงเรือของอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ก่อนเพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน และเสนอผลการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองที่ปรากฏในเพลงเรือควนเนียง จังหวัดสงขลา ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

๒.๑.๒ อำนาจควนเนียงในทางวัฒนธรรม

๑.) ด้านความเชื่อ ชาวควนเนียงมีความเลื่อมใสในพุทธศาสนา มีวัดและสำนักสงฆ์อยู่ทั่วไป และก็มีความเคารพศรัทธาในพระสงฆ์คือหลวงพ่อบัณฑิตควนโส และหลวงพ่อบัณฑิตคงคาดี แม้ท่านทั้งสองจะมรณภาพไปแล้ว ชื่อเสียงในด้านพุทธคุณ วาจาสิทธิ์แคล้วคลาดเมตตามหานิยมก็ยังคงอยู่ไม่เสื่อมคลาย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าว่า “หากลูกหลานชาวควนเนียงคนใดมีรูปเคารพของท่านสมเ็นใ้ผู้นั้นจะแคล้วคลาดจากอุบัติเหตุทั้งปวง” (สอง คลองยา ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗) แต่ขณะเดียวกันก็ปรากฏความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ ปรากฏความศรัทธาในจอมปลวก ต้นไม้ประหลาดมีการเชนสรวงบูชาเพื่อความสำเร็จ เช่น ขอหอยขอเลข

๒.) ด้านประเพณี ชาวควนเนียงเป็นผู้มีความเคารพศรัทธาในกิจกรรมทางศาสนา จากการสังเกตอย่างมีส่วนรวมในงานทอดกฐินของวัดคงคาดี จะพบว่า มีพุทธบริษัทมาร่วมทำบุญจากทั่วสารทิศ ทางวัดเองก็จัดให้มีการบริการอาหาร เครื่องดื่ม มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านคือโนราให้ชม

นอกจากนี้ จากการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมในประเพณีการทำบุญลากพระของชาวฉวนเนียง พบว่าก่อนวันลากพระชาวฉวนเนียงก็จะแวะเวียนกันมาช่วยตักแต่งเรือพระ มีการชักซ้อมการชักลาก และบางส่วนก็รวมกลุ่มชักซ้อมร้องเพลงเรือระหว่างพ่อเพลงแม่เพลงกับลูกคู่ บ้างก็เตรียมสร้างเวทีการรำวงเวียนครกที่ชาวฉวนเนียงจะมาร่วมกิจกรรมในภาคค่ำ และในวันลากพระผู้คนก็จะมาร่วมชักลากเรือพระของวัดที่ตนเลื่อมใส มีการให้ร้อง บ้างก็ร้องรำทำเพลง สลับไปกับการร้องเพลงเรือ

ส่วนในงานประเพณีอื่น ๆ ได้แก่ วันสงกรานต์พบว่าหน่วยงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลควนโสได้ร่วมมือกับชาวตำบลควนโสใช้พื้นที่ของโรงเรียน วัดโพธิ์ธรรมารามในการจัดงาน โดยในวันนี้ได้มีการสาธิตการทำธีรับเทียมดา (เทวดา) การแสดงโนรา การออกบ้านขนมอาหารพื้นบ้าน ตลอดจนมีการสาธิตการร้องเพลงเรือ

หรือในวันสารทเดือน ๑๐ ซึ่งเป็นเทศกาลสำคัญของชาวภาคใต้ จากการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม พบว่าทั้งอำเภอควนเนียงจะเสมือนเป็นอำเภอร้าง เพราะผู้คนจะไปร่วมกันทำบุญที่วัดต่าง ๆ ที่ตระกูลของตนมีบวชของบรรพบุรุษตั้งอยู่เพื่ออุทิศกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ

ภาพที่ ๒ สาธิตการร้องเพลงเรือ โรงเรียนวัดโพธิ์ธรรมาราม

จะเห็นได้ว่าชาวอำเภอควนเนียงและหน่วยงานของรัฐได้ให้ความสนใจในการสืบสานวัฒนธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒.๒ เพลงเรือควนเนียง

๒.๒.๑ เพลงเรือควนเนียงในอดีต “เพลงเรือ” เป็นสื่อประเพณีที่แสดงถึงเอกลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่นและเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชุมชน เพลงเรื่อนับเป็นข้อมูลคติชนประเภทหนึ่ง แรกเริ่มจะเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ คือเป็นการเล่นเพลง หรือการขับลำนำของชาวบ้าน อดีตชาวบ้านจัดให้มีการชักพระทางน้ำ แต่ระหว่างพายเรือไปยังวัดที่กำหนด ขบวนแห่เรือจะมีกิจกรรมร้องเพลงเรือไปตลอดทาง ชาวชุมชนควนเนียงอธิบายว่าการร้องเพลงเรื่อนั้นเพื่อให้มีบรรยากาศสนุกสนานเข้ากับงานทำบุญ ดังข้อความว่า

พายกันไปเียบ ๆ มันไม่สมเป็นงานบุญ ชาวบ้านเขาภูมิใจเรือพระที่ร่วมกันทำ เรือที่คลอกันไปพร้อมเรือพระก็หลายลำ พวกผู้ชายกินเหล้ากันพอครึ้ม ๆ ใครว่ากลอนสดได้ก็เลยร้องเพลง นอกนั้นก็เป็นลูกคู่ ร้องกันดังไปทั้งคั้งน้ำสนุกกันทุกคน

(สอง คลองยา ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

ภาพที่ ๓ ภาพวาดฝาผนังวัดท่าเมรุ จังหวัดสงขลา : จำลองงานชักพระทางน้ำในอดีต

ต่อมาแม้ชาวบ้านจะไม่ชักพระทางน้ำแล้ว แต่ยังคงจัดให้มีการลากพระทางบกโดยสมัยแรก ๆ ก็ช่วยกันลากพระโดยใช้แรงคน

สมัยก่อนจะใช้ไม้เป็นต้นเอามา ๒ ต้น มาเหลาให้เป็นสี่เหลี่ยมแล้วเอาไม้อีก ๒ ท่อนที่เหลาเป็นสี่เหลี่ยมความยาวตามความกว้างของขนาดเรือพระมาวางคาคดกลางตรงนี้จะทำพนมพระ ชาวบ้านจะชักลากเรือพระไปกับพื้นถนน

(จุก กิ่งศิริ ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

ปัจจุบัน พิธีลากพระได้นำรถยนต์มาปรับแต่งให้เป็นเรือพระเพื่ออำนวยความสะดวกในการชักลากและในบางพื้นที่ก็ยังคงร้องเพลงเรือ บางพื้นที่ก็ร้องเพลงลูกทุ่งหรือเปิดเพลงจากเครื่องบันทึกเสียง สลับกับการร้องเพลงเรือเป็นที่สนุกสนานครึกครื้นไปตลอดทาง

ส่วนโอกาสในการเล่นเพลงเรือ เพลงเรืออำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลาเป็นเพลงเรือที่นิยมเล่นกันในช่วงหลังวันออกพรรษา ๑ วัน คือวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ด้วยมีความเชื่อว่าการแห่พระนั้นจะช่วยให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล การเกษตรอุดมสมบูรณ์แต่

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ ก.ค.-ธ.ค. (๒๕๕๙) ๒๒๙

ในปัจจุบันจะเล่นในโอกาสอื่น ๆ ด้วย เช่นวันสงกรานต์ งานถวายเทียนพรรษาหรือตามโอกาสที่หน่วยงานต่าง ๆ เชิญ หรือสัทธิการร้องเพลงเรือตามสถานศึกษา

ภาพที่ ๔ ภาพงานชักพระ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๗

๒.๒.๒ ขนบการเล่นเพลงเรือ เพลงเรือควนเนียงเป็นเพลงเรือที่ไม่มุ่งเน้นการร้องโต้ตอบในทำนองคู่สาว เรือลำใดสะดวงร้องก็ร้องกันไปจนจบเพลง เมื่อพ่อเพลงแม่เพลงฝ่ายหนึ่งร้องจบอีกฝ่ายก็ขึ้นร้องผลัดเปลี่ยนเวียนกันไปผู้ร้องนำเป็นชายหรือหญิงก็ได้ เราเรียกผู้ร้องนำว่าพ่อเพลงหรือแม่เพลง และมีลูกคู่คอยร้องรับ จะทำเสียงกระแทกกระทั้นให้จังหวะ เกิดอารมณ์สนุกสนานร่วมกัน คณะหนึ่งจะมีพ่อเพลงหรือแม่เพลง ๑ คน และมีลูกคู่ ๔ คนหรือมากกว่า การร้องเพลงเรือครั้งหนึ่ง ๆ ไม่มีการไหว้ครู เครื่องดนตรีประกอบจังหวะบางคนก็ไม่มี บางคนก็มีฉิ่ง การแต่งกายก็ตามสะดวกไม่มีชุดสำหรับการแสดง ยกเว้นทั้งคณะจะกำหนดการแต่งกายให้เหมือน ๆ กันตามเนื้อหาของเพลง

๒.๒.๓ เนื้อหาเพลงเรือ ส่วนใหญ่จะเป็นการชมสาว ชมความงามของเรือพระ ชมธรรมชาติ เกี่ยวกับราชสี บ้างเล่าประวัติการลากพระ สภาพความเป็นอยู่ เรื่องราวเหตุการณ์ความเป็นไปในสังคม ชาวควนที่เป็นที่โงะขาน ชาวสารของรัฐบาล แต่อาจจะสอดแทรกเรื่องเพศ ความตลกขบขัน อาจกล่าวได้ว่าเพลงเรือเป็นสื่อใช้แสดงทรรศนะและความคิดของคนในชุมชนไปยังผู้รับสารคือผู้ดูผู้ฟังซึ่งมีปฏิกิริยาตอบกลับเป็นการปรบมือ การช่วยร้องรับเป็นลูกคู่ หัวเราะเมื่อถูกใจ

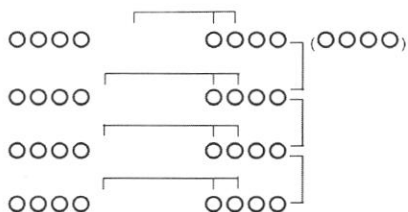
คนชอบเพลงเรือนะชอบฟังที่เราร้อง คนเฒ่าที่ไม่สามารถมาร่วม
ลากพระก็ยังมาดักขอขบวนเรือพระเพื่อรอฟังการว่าเพลงเรือ

(นารี คลองวา ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๖)

ภาพที่ ๕ ชาวบ้านร่วมลากพระ ร่วมเป็นลูกคู่ร้องเพลงเรือ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๗

๒.๒.๔ ลักษณะคำประพันธ์ของเพลงเรือ เพลงเรือแต่งด้วยคำประพันธ์
ประเภทกลอน ๔ วรรคละ ๔ คำแต่อาจปรากฏ ๕ - ๖ คำวรรคแรกอาจเริ่มว่าขึ้นข้อต่อ
กล่าว บทหนึ่งมี ๒ บาท บาทหนึ่งมี สองวรรค แต่ละบาทมีสัมผัสคล้องจองระหว่างคำ
สุดท้ายวรรคแรก ไปยังคำที่หนึ่งหรือคำที่สองของวรรคที่สอง และมีสัมผัสระหว่างคำ
สุดท้ายของแต่ละบาทและมีคำรับท้ายบาทแรก ๒ - ๔ คำ ซ้ำกัน ๒ ครั้งแต่จะเป็นคำ
อะไรนั้นก็ตามเนื้อหาของเพลง อาจใช้ว่า สวยจ้าน สวยจ้าน น่องนุ่นแล สาวนุ่นแล หรือ
ต้มเข้าตำ มีกเข้าตำ แต่อย่างไรก็ตามฉันทลักษณ์ของเพลงเรือจะไม่เคร่งครัดนักตาม
แผนผังดังนี้

ตัวอย่างเพลงเรือ

เพลงเรือวัดธรรมกาย

นายสอง คลองยา

ยกข้อต่อกล่าว	มาเล่าทุกท่าน (รวยจ้าน รวยจ้าน)
วัดธรรมกาย	รายได้พันล้าน
เงินทองนองไหล	ถูกใจพ่อท่าน
โชควาสนา	หลวงตาสมภาร

อนึ่งจำนวนบทในเพลงเรือเพลงหนึ่ง ๆ นั้น จะไม่เท่ากันว่าต้องมี ๓ หรือ ๔ บท เพลงเรือบางเพลงมีเพียงบทเดียวก็ได้ แล้วร้องวนไปวนมาจนเรียกเพลงเรือว่าเพลงยาว

๓. ทรสณะทางการเมืองที่ปรากฏในเพลงเรือควนเนียง

หัวข้อนี้ จะขอเสนอผลการวิเคราะห์ทรสณะทางการเมืองที่ปรากฏเป็นเนื้อหาของเพลงเรือ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ จากการรวบรวมเพลงเรือควนเนียงทั้งสิ้น ๑๒ เพลง ผู้วิจัยพบว่าเพลงเรือควนเนียงได้สะท้อนทรสณะทางการเมืองเป็น ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

๓.๑ ทรสณะต่อการเลือกตั้ง

พอเพลงสะท้อนทรสณะทางการเมืองว่า ชาวอำเภอควนเนียงเป็นผู้เคารพในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองผ่านการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร การเลือกวุฒิสมาชิก ดังนี้

๓.๑.๑ การใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎรคนไทยทุกคนต้องไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง การไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะส่งผลเสียหายต่อสิทธิของตนในทางการเมืองหลายประการตัวอย่าง

เพลงเรือ เลือกตั้ง ส.ว.

นายสอง คลองยา

ถ้าไม่ใช้สิทธิ	เป็นเรื่องผิดนัด
ถูกตัดสิทธิหลายอย่าง	ในทางปฏิบัติ

ตามทฤษฎีของพ่อเพลงชาวควนเนียงที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นแสดงถึงการไม่เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย และผลจากการไม่ไปใช้สิทธิทางการเมืองยังทำให้ผู้นั้นเสียสิทธิการเลือกตั้งหลายประการ คือ เสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เสียสิทธิได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น และเสียสิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ หากไม่ไปออกเสียงเลือกตั้งก็อาจได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนไม่ต้องการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ความเห็นของพ่อเพลงแม่เพลงเพิ่มเติมพบว่า มีทฤษฎีต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งดังนี้

เราไปออกเสียงเลือกตั้งเพราะเป็นอย่างเดียวที่คนรวย คนจน มี ๑
เสียงเท่ากัน

(สองคลองยา ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

ไปเพราะอยากให้คนที่เลือกได้ชนะ

(ใจ วังบุญ ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

๓.๑.๒ การไม่ซื้อสิทธิขายเสียง การเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย ต้องไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เพราะการขายเสียงเป็นต้นทางของการคดโกงเป็นต้นเหตุของความล้มเหลวของการบริหารงานทั้งหมด ตัวอย่าง

เพลงเรือ เลือกตั้ง ส.ว.

นายสอง คลองยา

ใครมาซื้อเสียง
ซื้อเสียงขายสิทธิ์
หน้าจากมาสว
แจกเงินแจกทอง

บ้ายเบี่ยงบอกมัด
ให้ชีวิตวิบัติ
หวังรวยทางลัด
เราต้องจัด ...

เพลงเรือ ใช้สิทธิ ใช้สิทธิ

นายสอง คลองยา

.....ได้ ส.ว. ดี ๆ	เหมือนต่อชีวิต
ถ้าได้ไม่ดี	ในชีวิตมีมิด
เพราะเขาหวังอำนาจ	ฉลาดเกินคิด
บางคนหน้าใส	หัวใจอำมหิต
คนไม่ได้เข้าสภา	เหมือนยักษ์แผลงฤทธิ์
พอได้ดาบได้หอก	ทิ่มทอกแทงชีวิต...
.....นาวาไทยจะล่ม	เพราะแรงลมหลายทิศ
เพราะผู้บริหาร	พวกมารชาดิสต์
บริหารล้มเหลว	คนเลวได้สิทธิ์
เลือกตั้งครั้งใหม่	ไม่โปร่งใสอย่าคิด...

พอเพลงมีทรรคนะต่อการเลือกตั้งว่าชาวควนเนียงปฏิเสธการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งเพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มาจากการซื้อสิทธิขายเสียงจะกอบโกยประโยชน์จากประเทศชาติจนประเทศชาติล่มจม เพื่อทดแทนทรัพย์สินเงินทองที่ได้ใช้จ่ายไปในการซื้อสิทธิขายเสียงดังกล่าวให้สังคมเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงว่า

ไม่เคยขายเสียง ขายไปได้ยาก็มาเอาคืน หนัก

(จุก กิ่งศิริ ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

๓.๑.๓ รู้กระบวนการเลือกตั้ง ชาวควนเนียงตื่นตัวในการลงเลือกตั้งในทุกกระบวนการ ตั้งแต่ก่อนเข้าคูหาเลือกตั้งว่าควรสำรวจอะไรบ้างรู้ช่วงเวลา รู้ขั้นตอน รู้กากบาทในบัตรเลือกตั้งตัวอย่าง

๑) รู้ตรวจสอบ ชาวควนเนียงต้องมีการตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและตรวจสอบรายชื่อแอบแฝงในสำเนาทะเบียนบ้าน

เพลงเรือ ใช้สิทธิ ใช้สิทธิ

นายสอง คลองยา

.....ตรวจดูรายชื่อ	มีหรือเพี้ยนมิด
สำเนาทะเบียนบ้าน	จงจัดการต่อติด

รายชื่อแปลกปลอม

เตรียมพร้อมเกิดมิตร

มีจะมาอยู่

ไม่รู้สักนิด

กำจัดมีร้าย

แฝงกายอวดฤทธิ์ ...

๒) รัฐมิหลังผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก่อนเข้าคุหาเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งควรต้องศึกษาประวัติ ผลงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งเสียก่อน เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกคนดีเข้าสู่สภา

เพลงเรือ ใช้สิทธิ ใช้สิทธิ

นายสอง คลองยา

ยกข้อต่อกล่าว

เรื่องราวใช้สิทธิ (ใช้สิทธิ ใช้สิทธิ)

เลือกตั้ง ส.ว.

แม่พ่อ ควรคิด

เมื่อ ๔ มีนา

ไปกาคนผิด

เลือกคนไม่บริสุทธิ์

คนทุจริต

ถูกแขวนชื่อเอาไว้

ทราบได้ทั่วทิศ...

..... สนับสนุนคนดี

คนที่สุจริต

ยอมตายเพื่อชาติ

ถึงเสียขาดโลหิต

ใครจะประทุษร้าย

ยอมถวายชีวิต...

จะเห็นได้ว่าพ่อเพลงนั้นได้แสดงทรรศนะชาวควนเนียงต่อการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งว่าต้องพิจารณาเลือกคนดี คนสุจริต เสียสละ มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน สอดคล้องกับทรรศนะของแม่เพลงเรือควนเนียงที่กล่าววว่า

เราเหลงกัน ใครเป็นใคร ยังไง เราพึ่งข่าววิทยุกัน คนโกงเราไม่เอา

(นารี คลองวา ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๖)

๓) รู้จำนวนผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง การเลือกตั้งหากรู้จำนวนผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งก็จะช่วยให้การตัดสินใจเลือกคนใดไม่เลือกคนใดถูกต้องยิ่งขึ้น

เพลงเรือ เลือกตั้ง ส.ว.

นายสอง คลองยา

..... จะชอบใครใส่ใคร

กาไปตามหนด

สืบสานอ่านดู

ทำนุรู้ประวัติ

สมัคร ๔๑ คน

เหตุผลแน่ชัด

สงขลาเอาลี

คนดีเราคัด ...

๔) รู้กำหนดเวลาการเปิด - ปิดหีบเลือกตั้ง

เพลงเรือ เลือกตั้ง ส.ว.

นายสอง คลองยา

๘.๐๐ น.

แม่พ่อปฏิบัติ

ไปเข้าคูหา

ตามเวลาเคร่งครัด...

... ว่าไม่ลงคะแนน

กาแทนไว้ชัด

ปิดหีบสืบหน้า

ตามเวลาเคร่งครัด...

พ่อเพลงมีทรรคนะว่าหากไม่รู้กำหนดเวลาในการเลือกตั้งจะส่งผล
ให้ผู้มีเจตนาออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง เสียสิทธิอย่างน่าเสียดาย

วันเลือกตั้ง ไปแต่หัวเช้า เลือกก่อนเลย ทำอื่นก่อน เดียวลืม

(ดาว แก้วใส ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

๕) รู้วิธีการกากบาทลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเมื่อเข้าคูหาเลือกตั้ง
แล้ว หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทไม่ถูกต้องก็ทำให้เกิดบัตรเสีย และเสียงเป็นโมฆะใน
ที่สุด

เพลงเรือ เลือกตั้ง ส.ว.

นายสอง คลองยา

เลือกตั้ง ส.ว.

มีข้อจำกัด

คนหนึ่งกาหนึ่ง

ขาบซึ่งแน่ชัด...

..... ตัดสินใจเด็ดขาด

กากบาทลงบัตร

ถ้าไม่ชอบเบอร์ไหน

กาในช่องรหัส

ว่าไม่ลงคะแนน

กาแทนไว้ชัด

เพลงเรือ ใช้สิทธิ ใช้สิทธิ

นายสอง คลองยา

..... ไม่ชอบใครก็ได้

เขาให้ใครติด

กาช่องไม่ลงคะแนน

กาแทนเอาสิทธิ

พอเพลงมีทรรคนะว่าวิธีการและขั้นตอนการกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากผิดพลาด เจตนาในการออกเสียงจะเป็นโมฆะและอาจเสียโอกาสได้คนดีเข้าสู่สภา ดังที่มีชาวขอนแก่นเล่าว่า วิธีการและขั้นตอนการเลือกตั้งดีจากสื่อ

วิทยุก็แถลงนะว่าเข้าคูหาต้องทำอะไรหลานก็รู้ ครูบอกที่โรงเรียน
(ใจ วังบุญ ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

จะเห็นได้ว่าชาวอำเภอคอนเนียงมีทรรคนะในทางการเมืองกล่าวคือรู้สึกตื่นตัวที่รัฐบาลได้ร่วมมือกันให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เพราะการเลือกตั้งจะเป็นแนวทางของระบอบประชาธิปไตยที่จะให้ความเสมอภาคแก่ปวงชน ดังนั้นการให้ความรู้แก่ชาวบ้านจะส่งผลให้ชาวบ้านได้ผู้แทนที่ดีใส่ใจทุกข์สุขและความต้องการของประชาชนดังทรรคนะที่ว่า

การให้ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองเป็นเรื่องที่ราชการทุก
ภาคส่วนต้องช่วยกันรณรงค์ให้แก่ประชาชนในทุกทาง
(พัฒน์ หนูนิต ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

เพลงเรือนี้แหละได้ร้องเกี่ยวกับเลือกตั้งคนพึงชอบนะพึงเพราะ
ชอบเพลงเรือ

(ใจ วังบุญ ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

๓.๒ ทรรคนะต่อการบริหารงาน

การบริหารงานของผู้นำในทุกภาคส่วนย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งประเทศ แม้คนในพื้นที่ห่างไกลอย่างชาวขอนแก่นก็เช่นกันได้รับผลกระทบจากการ

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ ก.ค.-ธ.ค. (๒๕๕๙) ๒๓๗

บริหารงานของผู้นำทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง

พอเพลงได้แสดงทหรณะต่อการบริหารงานของผู้นำ ดังนี้

๓.๒.๑ ทหรณะต่อการเป็นผู้นำที่ดีเพลงเรือได้แสดงให้เห็นลักษณะการเป็นผู้นำที่ชาวควนเนียงชื่นชอบ ดังนี้

เพลงเรือ น้ำชาตอนเช้า

นายสอง คลองยา

..... คือผู้รู้เรื่อง

พอเมืองสงขลา

ผู้มีแนวคิด

ชื่อนายกฤษฎา

นามสกุลบุณราช

ความสามารถล้ำหน้า

แหลงใต้ไหว้สวย

ร่วมด้วยเกิดหนา

นี่คือนโยบาย

ท่านให้เรา

ของคนใต้โดยตรง

ให้ทรงคุณค่า

เป็นพ่อเมืองแสนดี

ผู้มีปัญญา

ดูแลลูกน้อง

รักข้อถ่วงหน้า

ให้ทุกหน่วยงาน

กิจการก้าวหน้า

ทำตามนโยบาย

รับใช้ประชา...

พอเพลงมีทหรณะต่อผู้นำ/ผู้บริหารว่าผู้นำต้องวางนโยบายการทำงานนโยบายที่สำคัญคือมีนโยบายรับใช้ประชาชนควบคู่กับการ “แหลงใต้ไหว้สวย” นั่นคือข้าราชการต้องมีสำนึกรับใช้ประชาชนให้ผลประโยชน์ตกเป็นของประชาชน สำนวนที่ว่า “แหลงใต้” หมายถึงผู้ปกครอง/ข้าราชการในภูมิภาคภาคใต้ควรพูดได้ได้ เพื่อการสื่อสารที่เข้าถึงชาวบ้านในพื้นที่และ “ไหว้สวย” คือผู้ปกครอง/ข้าราชการทุกภาคส่วนควรเป็นผู้มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน และต้องเป็นผู้มีสติปัญญากำกับเพราะปัญญานั้นจะช่วยให้เกิดพิจารณาแต่สิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์นั่นคือผู้นำต้องมีปัญญา และอุทิศตนในการทำงานเพื่อประชาชนไม่วางตัวเป็นนายประชาชน แต่ต้องเป็นผู้มีสัมมาคารวะ สุภาพ อ่อนน้อม และหากปฏิบัติราชการในพื้นที่ใด ควรสื่อสารด้วยภาษาถิ่นของพื้นที่นั้น ๆ ได้

นอกจากนี้เพลงเรือยังสะท้อนให้เห็นทหรณะของชาวบ้านอีกว่า ชาวบ้าน

๒๓๘ กุณฑลีย์ ไวทยะวณิช

ชอบผู้นำที่มีบุคลิกภาพภายในที่ดี นั่นคือมีมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ห่วงใยผู้ใต้บังคับบัญชา

๓.๒.๒ ทรรศนะต่อนโยบายการบริหารงาน เพลงเรือได้แสดงทรรศนะต่อนโยบายการบริหารงานของผู้นำ/ผู้บริหารระดับประเทศดังนี้

๑) นโยบายคลี่คลายปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ
เพลงเรือประเทศไทยเดินหน้า

นางนารี คลองวา

.... ประยุทธ์จันทร์โอชา	ท่านออกมาปรองดอง
เดินหน้าประเทศไทย	นำเลื่อมใสยกย่อง
ให้พ่อแม่พี่น้อง	ปรองดองกลมเกลียว ...

อนึ่ง ประเทศไทยเกิดวิกฤตการณ์การเมืองช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๗ และในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติทำรัฐประหาร เพื่อคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ และอิทธิพลของอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร (วิกิพีเดีย สืบค้นเมื่อ ๖ มีนาคม ๒๕๕๗ จาก https://th.wikipedia.org/wiki/ประยุทธ์_จันทร์โอชา)

พอเพลงสะท้อนทรรศนะชาวควนเนียงที่มีต่อพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่พยายามให้คนในชาติปรองดองสมัคสมานสามัคคี

๒) นโยบายคลี่คลายปัญหาความยากจน เพลงเรืออำเภอควนเนียงได้แสดงทรรศนะทางการเมืองเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความยากจน เช่น

เพลงเรือแซว ๆ กองทุนหมู่บ้าน

นายสอง คลองยา

ฟังคำนโยบาย	ฝ่ายรัฐบาล (ดีจ้าน ดีจ้าน)
ทักษิณมาแปลก	เที่ยวแจกเงินล้าน
สนับสนุนเจ๊จุน	กองทุนหมู่บ้าน
เพื่อเพิ่มพูนรายได้	ขยายกิจการ
กู้เงินมาอุดหนุน	ลงทุนสร้างงาน
อุกเงินกู้ได้เราให้บริการ	

เซ็นสัญญาเอาไว้	มอบให้ธนาคาร
กำหนดหนึ่งปี	อยู่ที่ตัวท่าน
ขอบคุณมากมาย	ฝ่ายรัฐบาล
รัฐมนตรีทุกผู้จ้งอยู่นานนาน	

เพลงเรือได้สะท้อนทรรศนะชาวควนเนียงให้เห็นว่าผู้นำประเทศที่มีนโยบายสร้างงาน สร้างรายได้แก่ประชาชนให้มีกินมีใช้ เช่นจัดให้มีโครงการกองทุนหมู่บ้านว่าสมควรบริหารประเทศหลายสมัย

อนึ่ง โครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่เริ่มมาจาก “โครงการประชานิยม” สมัยรัฐบาลนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร และเป็นโครงการที่ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นช่วงปลายสมัยของนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย ซึ่งดำรงตำแหน่งระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ นี้เป็นปีที่แม่เพลงได้แต่งเพลงเรือของแพง ปี ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และแสดงทรรศนะต่อปัญหาความขัดสน ผิดเคืองของรัฐบาลด้วยความเข้าใจ อุดทน ประณีประนอมเช่น

เพลงเรือของแพง ปี ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓)

นางนารี คลองวา

ปีมะโรงเปิดฉาก	พญานาคพันไฟ
ทุกทิศเหนือใต้	เขายกให้สูงใหญ่
เศรษฐกิจเมืองไทย	ทำไมชบเซา
ข้าวของยิ่งแพง	แต่ค่าแรงอับเฉา ...
...รัฐบาลในประเทศ	เขาย่อมมีเหตุผล
พวกเราประชาชน	ต้องอดทนต่อไป
เอาความสนุกสนาน	มาเป็นการแก้ไข
เราพร้อมแรงร่วมใจ	กันในปีสองพัน
ประเพณีเข้าพรรษา	เราได้มาสังสรรค์
มาสนุกสนานกัน	ในด้านเพลงยาว

พ่อเพลงสะท่อนทรศนะของชาวควนเนียงต่อรัฐบาลบางคณะที่ไม่มีนโยบายแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างจริงจัง แต่ชาวควนเนียงมองปัญหาดังกล่าวอย่างเข้าใจ และให้กำลังใจตนเองให้อดทนฟันฝ่าอุปสรรค และหาหนทางคลายความวิตกกังวลดังที่มีผู้อธิบายเพิ่มเติมว่า

เพลงเรือเรามีเรื่องยางถูกมาก ๆ เราอยากบอกรัฐบาลให้รู้ว่าเราลำบากกันทั่ว

(ดาว แก้วใส ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

๓.๓ ทรศนะต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

เพลงเรือได้สะท้อนให้เห็นทรศนะต่อสถานการณ์การเมืองในช่วงเวลาที่ร้องเพลงเรือ โดยแสดงทรศนะทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๓.๓.๑ สถานการณ์ความขัดแย้งในทางการเมืองของฝ่ายเสื้อเหลือง และเสื้อแดง อำเภอกวนเนียงเป็นพื้นที่ที่ได้รับทราบความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ เช่น

เพลงเรือ ของแพง

นายสอง คลองยา

..... เรียนคุณยิ่งลักษณ์	คนพรรคเสื้อแดง
บินถึงดูไป	ไปเอาตำแหน่ง
สุดเหิมขี้หน้า	พวกหมาเลียแข้ง
พวกทรราช	มีแต่หวาดระแวง...

เพลงเรือข้างต้น สะท้อนทรศนะว่าชาวควนเนียงไม่พึงพอใจนักการเมืองที่เข้าร่วมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรของกลุ่มคนเสื้อแดง ที่มีสัญลักษณ์หลักคือ สีแดง และเสื้อสีแดง ชาวควนเนียงบางกลุ่มหมู่พวกจึงมีการแสดงออกที่เด่นชัดที่จะเลือกข้างใดข้างหนึ่งดังที่กล่าวไว้

ที่ควนเนียงมีชุมนุมประท้วงที่หน้าตลาดบางคีนีกรวมคนไปร่วมชุมนุมประท้วงกับเวทีที่หาดใหญ่ ชุมนุมที่กรุงเทพฯ เราก็ไปกัน

(สอง คลองยา ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

ควนเนียงก็มีชุมชนแนวร่วม กบปส. ตกคำชาวบ้านก็มากันที่หน้า
ตลาด คนลุยขึ้นเวทีปราศรัย ดึกก็ร้องเพลงเรื่อ นักการเมืองร้าย ๆ ไล่พัน
(จุก กิ่งศิริ ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗)

ปรากฏในเนื้อหาเพลงเรื่อดังนี้

เพลงเรื่อ ของแพง

นายสอง คลองยา

จตุพร พรหมพันธุ์	ตัวนั้นเห่าแรง
นายแพทย์เหวงตัวร้าย	คงตายด้วยพระแสง
ณัฐวุฒิไม่เห่า	มันเผาหลายแห่ง
วีระตัวเสบ	มันชอบแอบชอบแฝง
ร่วมโกงร่วมกัน	ทักษิณชอบแรง
เดียดร่อนกันทั่ว	ทุกหัวระแหง

อย่างไรก็ตาม แม่เพลงได้สะท้อนทรรศนะการสลายปัญหาความขัดแย้ง
ทางการเมืองของชาวอำเภอควนเนียงลงได้นั้น เพราะทุกคนได้ละทิ้งอุดมการณ์ลงชั่ว
ระยะเวลาหนึ่ง แล้วมาร่วมมือร่วมใจกันช่วยงานบุญใหญ่ของชุมชน เช่น

เพลงเรื่อ ไม่แยกเสื้อแยกสี

นางนารี คลองวา

... ทุกหมู่บ้านเท่าเทียม	ไม่แยกเสื้อแยกชั้น
เรามาร่วมมือกัน	ในวันชักพระ
แรมค่ำหนึ่งวันนี้	เจ้ายินดีเสียสละ
จุดมุ่งหมายสำคัญ	ในวันออกพรรษา
ให้พี่น้องบ้า	เราได้มาทำบุญ
ไม่แยกเสื้อแยกสี	ในปีนี้นับหนุน
ขอเชิญคุณคุณ	มาทำบุญร่วมกัน...

ตามทรรศนะของแม่เพลงยังได้แสดงให้เห็นอีกว่ากิจกรรมทางศาสนาเป็น

๒๔๒ กุณฑลีย์ ไวทยะวณิข

สะพานเชื่อมโยงให้ความคิดทางการเมืองที่แตกต่างจนทำให้ชาวเมืองควนเนียงแบ่งฝักแบ่งฝ่ายแตกแยก ได้กลับมาสมัคสมานสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันได้เช่นเดิม ดังที่มีผู้เล่าถึงบรรยากาศของความร่วมมือร่วมใจกันในการตกแต่งเพลงเรือโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างเรื่องความคิดเห็นทางการเมืองว่า

งานวัดเช่นในงานลากพระวัดคงคาวดีจะได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านจะพวกไหน เลื้อยสืออะไร แต่ก็มาช่วยกันตามถนัด เช่นตกแต่งเรือพระ จัดเวทีรำเวียนครก งานออกพรรษา ลากพระ คนมากันเยอะ เราคิดแต่ให้เรือวัดเราชนะ

(หนู คล่องแคล่ว ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๖)

๓.๓.๒ สถานการณ์ทางการเมืองใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ่อเพลงได้แสดงทรรศนะต่อปัญหากลุ่มคนไทยพุทธ และไทยมุสลิมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ปรากฏเป็นข่าวการฆ่าแกงกันอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาส่วนบุคคลก็ขยายเป็นปัญหาระดับชุมชน และระดับประเทศว่าต้องเร่งให้รัฐบาลดำเนินนโยบายดับไฟใต้ นำความสงบสุขกลับคืนมาทุกผืนแผ่นดินไทย เช่น

เพลงเรือ เหตุการณ์ ๓ จังหวัด

นายสอง คล่องยา

ยกข้อต่อกล่าว

เรื่องราวผ่านมา (หยุดด้าหยุดด้า)

๓ จังหวัดภาคใต้

มันไม่ใช่ภา

อิสลามกับไทย

ทำไมต้องฆ่า

รอรัฐบาล

จัดการเจรจา

ปรึกษาหารือ

จับมือพัฒนา

บ้านเมืองเสียหาย

กลายเป็นป่าช้า

ฆ่ามึงฆ่ากู

อดสูหนักหนา

เข้าสายบ้ายเย็น

เป็นผักเป็นปลา

ตายแล้วตายแล้ว

ต้องเศร้าอูรา

เป็นพระในวัด

กอดไม่ไว้หน้า

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ ก.ค.-ธ.ค. (๒๕๕๙) ๒๔๓

ตามทฤษฎีของพ่อเพลงได้แสดงให้เห็นถึงความสลดหดหู่ใจที่คนไทยด้วยกันต้องมาฆ่าฟันกันเองด้วยสาเหตุของความต่างศาสนา และมีความหวังว่ารัฐบาลจะคลี่คลายวิกฤตปัญหานี้ได้ ดังที่มีผู้สะท้อนความรู้สึกน่ากลัวที่มีต่อเหตุการณ์ใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ว่า

ถ้าไม่จำเป็น เราไม่หาญไปปัตตานี ยะลา นราธิวาส พุดจริง
กลัวตาย

(ชุม อิมสอน ผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖)

จากสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน ชาวคนไทยแม้จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกล แต่อิทธิพลของความขัดแย้งเลือกข้างก็เข้าไปถึงและความขัดแย้งใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ก็เป็นความขมขื่นใจของชาวคนไทยที่ต้องเห็นคนไทยฆ่ากันเองเพราะความต่างศาสนา

บทสรุป

บทบาทสำคัญของเพลงพื้นบ้านที่มีต่อสังคมไทย คือเป็นมรดกภูมิปัญญาที่เป็นทางระบายความคับข้องใจที่มีต่อสภาพ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ดังเราเห็นจากเพลงเรือ อำเภอกวนเจียง จังหวัดสงขลาที่ทำหน้าที่เสนอทฤษฎีทางการเมืองอย่างเด่นชัดดังนี้

๑. เพลงเรือชาวคนไทยได้แสดงทฤษฎีทางการเมืองว่าเป็นอำนาจอธิปไตยในอำนาจอธิปไตยทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากการให้ความสนใจต่อการเลือกตั้งว่าต้องศึกษาประวัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อเลือกคนดี ไม่ทุจริตโกง และต้องรู้ขั้นตอน วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และยึดหลักการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงเป็นสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้รักษาสีบทของตนในการได้คัดกรองผู้แทนฯ ของตนที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมืองแทนตน

๒. เพลงเรือชาวคนไทยได้แสดงทฤษฎีทางการเมืองว่า ชาวคนไทยนั้นมีความคิดต่อการบริหารงานของรัฐบาล กล่าวคือรัฐบาลที่ตนพึงพอใจแม้จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความยากจนได้ก็ไม่ต่อต้านขับไล่ แต่กลับมีมุมมองความเข้าใจและอดทน แต่หาก

๒๔๔ กุณฑลีย์ ไวทยะวณิช

เป็นรัฐบาลที่ตนไม่พึงพอใจ แต่ดูแลสร้างอาชีพให้เกิดสภาพคล่องกินนิยม ชมชอบ แต่หากคดโกง ไม่บำบัดทุกข์ก็จะเป็นที่ชิงชัง ชับไล่

๓. เพลงเรือชาวควนเนียงได้แสดงทรรชนะทางการเมืองต่อผู้นำที่ชาวควนเนียงพึงประสงค์ว่าต้องเป็นผู้บำบัดทุกข์ คือเป็นผู้ให้ คือให้ความสนใจแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ต้องให้ประชาชนไม่ขัดสนผิวดเคือง และยังต้องมีพฤติกรรมส่วนบุคคลคือ เป็นผู้นำที่มีสติปัญญา อ่อนน้อม สุภาพ ซื่อสัตย์ และไม่คดโกง

๔. เพลงเรือชาวควนเนียงได้แสดงทรรชนะทางการเมืองต่อปรากฏการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองของฝ่ายเสื้อเหลือง เสื้อแดงในกรุงเทพฯ ส่งผลให้ชาวควนเนียงแสดงทรรชนะทางการเมืองต่อต้านร่วมด้วย จึงปรากฏภาพสะท้อนว่าชาวควนเนียงมีความเคลื่อนไหวทางการเมือง คือมีการชุมนุมประท้วง มีการขึ้นปราศรัยโจมตีรัฐบาล มีการส่งตัวแทนเข้าร่วมชุมนุมกับฝ่าย กปปส. แสดงให้เห็นการเลือกอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับผู้นำประเทศในขณะนั้นเพื่อให้ผู้รับผิดชอบด้านต่าง ๆ ได้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่น และนำไปสู่การพัฒนา

๕. เพลงเรือชาวควนเนียงได้แสดงทรรชนะทางการเมืองที่มีต่อสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าเป็นความสลดใจยิ่ง เป็นความหวาดกลัวในการดำเนินชีวิตใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ และขอให้รัฐบาลเร่งคืนความสงบสู่ทุกหย่อมหญ้าในแผ่นดินไทย

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการศึกษาทรรชนะทางการเมืองจากเพลงพื้นบ้านในอำเภอควนเนียง เช่น เพลงบอก เพื่อสะท้อนทรรชนะร่วมหรือแตกต่าง

๒. ควรสนับสนุนให้มีการร้องเพลงเรือในหลักสูตรท้องถิ่น สารการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๓. รัฐบาลสามารถใช้สื่อพื้นบ้านในการเผยแพร่ข่าวสารทางรัฐบาล เนื่องจากสื่อพื้นบ้านยังคงมีประสิทธิภาพสูงในการเข้าถึงผู้รับข่าวสารในส่วนท้องถิ่น

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๒ ก.ค.-ธ.ค. (๒๕๕๙) ๒๔๕

บรรณานุกรม

- กุลลาบ มัลลิกะมาส. “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคติชนวิทยา.” ใน ภาษาไทย ๘ : คติชนวิทยาสำหรับครู, ๕. ธิดาโมลิกรัตน์, บรรณาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๗.
- จรรยา หยุทอง-แสงอุทัย. การเมืองวัฒนธรรมของคนใต้. เข้าถึงเมื่อ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖. เข้าถึงจาก <http://www.manager.co.th/South/ViewNews.aspx?NewsID=9580000017478>.
- จุก กิ่งศิริ (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.
- ใจ วังบุญ (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.
- ชุมอัมสอน (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.
- ดาว แก้วใส (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖.
- นารี คลองวา (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๖.
- บุปผา ทวีสุข. คติชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๐.
- พัฒน์ หนูนิต (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.
- มณฑิรา ศิริรินทร์น. การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงเรือแหลมโพธิ์ อำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, ๒๕๓๘.
- วชิรญาณ. ตำนานละครครั้งกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย. เข้าถึงเมื่อ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘. เข้าถึงจาก <http://vajiravana.org/>.
- วิกิพีเดีย. ประยุทธ์ จันทร์โอชา. เข้าถึงเมื่อ ๖ มีนาคม ๒๕๕๗. เข้าถึงจาก https://th.wikipedia.org/wiki/ประยุทธ์_จันทร์โอชา.
- สนิท บุญฤทธิ์. เพลงเรือแหลมโพธิ์ จังหวัดสงขลา. สงขลา : วิทยาลัยครูสงขลา. ๒๕๓๒.
- สอง คลองยา (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.
- สำนักข่าวอิสรา. กฎหมาย บัญชาว่าที่ปลัด มท.ใหม่แกะกล่อง สายตรง ‘สุเทพ’ – บิ๊กคสข.? เข้าถึงเมื่อ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๘. เข้าถึงจาก <http://www.isranews>.

๒๔๖ กุณฑลีย์ ไทยะวณิช

org/isranews-scoop/item/40064-kridsada_8888328.html

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. **ทฤษฎีคติชนและวิธีการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ๒๕๔๓.

หทัยรัตน์ ทองสกุล และเกตุฉา บุญปราการ. **การนิยามความหมายพื้นที่น้ำชาในชุมชนคูเต่า**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ๒๕๕๕.

หนู คล่องแคล่ว (นามสมมติ). สัมภาษณ์ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๖.

อริวัฒน์ ชนะพล. **หนังตะลุงน้องเดียว ตอนการเมือง**. เข้าถึงเมื่อ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗.
เข้าถึงจาก <https://www.youtube.com/watch?v=1UYZPKDlu1w>.

อมร พุทธานู. **เพลงพื้นบ้าน กรณีศึกษาตำบลหินแก้ว อำเภอท่าชะะ จังหวัดชุมพร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ๒๕๔๙.

Bascom, R. William. **The Study of Folklore**. New Jersey : Prentice Hall Press. 1965.

ภาพจากเว็บไซต์

ที่ว่าการอำเภอควนเนียง. **แผนที่อำเภอควนเนียง**. เข้าถึงเมื่อ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘.
เข้าถึงจาก <http://www.khuanniang-sk.go.th/index.php?cmd=map>

